

ପାଠ ପଢ଼ା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ଓଡ଼ିଶା ଶିକ୍ଷାବିଭାଗ ଡିରେକ୍ଟର ମହୋଦୟଙ୍କୁ ୮୮୮୧ ତାରିଖର ନୋଟି-
ଫିକେସନ୍ ଅନୁସାରେ ଲିଖିତ ଏବଂ ୧୦୮୮୧ ତାରିଖର ୧ ନମ୍ବର
ନୋଟିଫିକେସନ୍ ରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଦ୍ଵିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ

ପାଠ ପଢ଼ାଗ

ପ୍ରଥମ ଭାଗ-୨ୟ ଖଣ୍ଡ

(ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଦ୍ଵିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ପାଇଁ)

ଲେଖକ

ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁଚରଣ ସ୍ଵାଇଁ, ଏମ୍. ଏ., ଡି. ଇଡି.
ଓ

ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁଚରଣ ସାମଲ, ~~ବି. ଏ. ଏସ୍. ଡି.~~
ପ୍ରଥମ ସହକାରୀ
ତୃତୀୟ ମୁଦ୍ରା
୧୯୫୫

ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର କାହ୍ନୁ

ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଏମ୍ପୋରିୟମ୍

ବାଲୁବଜାର, କଟକ

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୩

ଅତିରିକ୍ତ ଟ ୦ ୧୭

ସୂଚୀ

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧ । ମୁଁ କଣ କରିବି (ପଦ୍ୟ)	୧
୨ । ବାଳକର ସାହସ	୨
୩ । ଆମ ଗାଁ (ପଦ୍ୟ)	୪
୪ । କଲିକତା ସହର	୫
୫ । ତିଳକସୁନ୍ଦରୀ କଥା	୭
୬ । ପନିପରିବା	୧୦
୭ । ବାହାଦୁର ଓ ସିଂହ	୧୨
୮ । ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ଭୁଲ ବୁଝି ପାରିଲେ ...	୧୫
୯ । ଦେଲିଣି ସକାଳ (ପଦ୍ୟ)	୧୭
୧୦ । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲା	୧୮
୧୧ । ତୋର ଅପେ ମୋର ଅପେ	୨୦
୧୨ । ବାଘ ଓ ଫାଘ (ପଦ୍ୟ)	୨୩
୧୩ । ରାବଣ ସୀତାଙ୍କୁ ନେଇଗଲା	୨୫
୧୪ । ମଶା ଓ ମାଛ	୨୭
୧୫ । ଗାନ୍ଧିଜୀ	୩୦
୧୬ । ମୁଁ କ'ଣ କହୁ (ପଦ୍ୟ)	୩୨
୧୭ । ଅଗ୍ନିଦେବତା	୩୪
୧୮ । ମଧୁ ବାରିଷ୍ଠର ...	୩୬
୧୯ । ଧନ୍ୟ ସେହି କାରିଗର (ପଦ୍ୟ) ...	୩୮

ପାଠ ପଢ଼ାଗ

ମୁଁ କଅଣ କରୁଛି

ଆକାଶେ ରହି ତାର ସହିତେ

ଖେଳିବି ମୁହଁ ଖେଳିବି,
ବଢ଼ଦ କୋଳେ ମଉଜେ ଶ୍ରୀ
ମେଘ ଦୋଳାରେ ଦୋଳିବି ।

ବନ୍ଧି ପତର, ପୋଷାକ, ଦେହ
ସଫା ସୁତୁର ରଖିବି,
ପଠାଣ, ପାଣ ସବୁ ସମାନ
ଏକା ପରି ମୁଁ ଦେଖିବି ।

ପଢ଼ା ବେଳରେ ପଢ଼ିବି ପାଠ
ଖେଳ ବେଳରେ ଖେଳିବି,
ସଭିକି ନେଇ ସଭିକି ଦେଇ
ସବୁରି ସଙ୍ଗେ ଚଳିବି

ଏକାକୀ ଖାଇ ପେଟ ଫୁଲାଇ
କେବେ ହେଲେ ନ ବସିବି,

ଭୋକା ଶୋଷିକି ଦେଖିବି ଯେବେ

ଦୁଃଖ, ବିପଦ ଆସିଲେ ମାଡ଼

ଉଡ଼ାଇ ବାନା ଗାଈବ ଗୀତ

ଭରବ ନାହିଁ ଏଡ଼ିବ,

ଦେଶକୁ ନୂଆ ଗଢ଼ିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ତୁମେ ବଡ଼ ହେଲେ କଅଣ କରି ପାରିବ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ
କଅଣ କରି ପାରିବ ?

୨ । ପଡ଼ ଓ ଲେଖ :—

ଦୁଷ୍ଟ ପିଲାଙ୍କ ସହଚାରେ ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ବା ବିପଦ ପଡ଼ିଲେ
ଭର ନାହିଁ । ଲୁଗାପଟା ଓ ଦେହ ସବୁବେଳେ ସଫା ରଖ ।
ଦେଶକୁ ନୂଆ କରି ଗଢ଼ ।

ବାଳକର ସାହସ

ବାଳପତ୍ନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀନୟା କୁଳରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଁ ।
ସେହି ଗାଁର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଚଷା । ବଲକାମ କରିବାପାଇଁ
ଦିନରେ ବଲକୁ ଯାଆନ୍ତି ଓ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି ।

ଦାମ ନାୟକ ସେହି ଗାଁର ଗୋଟିଏ ଚଷା । ତାହାର ଶ୍ରୀଧର
ବୋଲି ଚଉଦ ବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ସାନ ସାନ ଦୁଇଟି ଝିଅ ।
ମା ମଲା ଦିନରୁ ବାପ ବଡ଼ପୁଅ ଜମା ସାନ କୁଆକୁ ଛଡ଼ିଦେଇ
କ୍ଷେତକୁ ଯାଏ ।

ବର୍ଷାଦିନେ ଥରେ ଦାମ ହଳ ନେଇ ବଲକୁ ଯାଇଛି,
ହଠାତ୍ ଘାଇ ଭାଙ୍ଗି ବଢ଼ିପାଣି ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ଶ୍ରୀଧର କଣ
କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଉ ଟିକିଏ ଡେଇ

ହେଲେ ପାଣି ଘରେ ପଶିଯିବ । ତା ବାପା କଥା ଭାବିବାକୁ ବି ସମୟ ନାହିଁ । କିପରି ସେ ଆଗେ ଭଉଣୀ ଦୁଇଟିକୁ ରକ୍ଷା କରିବ ।

ହଠାତ୍ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଗୁଢ଼ି ଦିଶିଲା । ଘର ପାଖକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗଛ ଥିଲା । ସେ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଛୁଆକୁ ପିଠିରେ ବାନ୍ଧି ଗଛରେ ଚଢ଼ିଗଲା । ଗଛରେ ଛୁଆଟିକୁ ଗୋଟିଏ

ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ପୁଣି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା । ତଳୁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଓ ଆଉ ଛୁଆଟିକୁ 'ଘେନି ପୁଣି ଗଛ ଉପରକୁ ଗଲା । ତା ପରେ ସେ ଛୁଆ ଦୁଇଟିକୁ କୋଳରେ ଧରି ବସି ରହିଲା । ଛୁଆମାନେ ତା କୋଳରେ ଶୋଇ ମଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଓ ଗୋଟିଏ ରାତି ସେହିପରି ଚାହିଁ ରହିଥାଏ ।

ତା ପରଦିନ ବାମ ନାୟକ ଗୋଟିଏ ଡଙ୍ଗାରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପୁଅ ଓ ଝିଅ ଦୁଇଟିକୁ ବଞ୍ଚିଥିବାର ଦେଖି ସେ ଭାଷ ଖସି ହେଲା ।

ଶ୍ରୀଧର ସାହସ ପାଇଁ ତାକୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଶ୍ରୀଧରକୁ କାହିଁକି ଲୋକେ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ? ତୁମେ ଶ୍ରୀଧର ପରି କି କାମ କରି ପାରିବ ?
- ୨ । ଲେଖ:—ପ୍ରହ୍ଲାଦ, ରଘୁାସୁନେଇଁ, ଚନ୍ଦ୍ରଧର, ଆହ୍ଲାଦ ।

ଆମ ଟା

ଆମ ଗାଁଟି ଶଙ୍କରପୁର
ନାଟି ତାର କେଡ଼େ ମଧୁର ।
ନାନା ଜାତି ଲୋକ କରନ୍ତି ବାସ
ସବୁର ବେଉଁସା ଅଟଇ ରୂପ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ, କରଣ, ପଠାଣ, ପାଣ
ନାହିଁ ସାନ ବଡ଼ ସବୁ ସମାନ ।
ତଳନ୍ତି ଗୋଟିଏ କୁଟୁମ୍ବ ପରି
ସଭୁଏଁ ସଭୁକି ଶରଧା କରି ।
କଳି ଗୋଲ ଘେରି ଲଗଇ ନାହିଁ
ଯେହ୍ନେ ସୁଖେ ଯିଏ ଥାଆନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର ।
ଗାଁ ଆମ୍ଭ ତୋଟା, ତାଳ ବଗିଚା
ଧାନ ସେତ, ଖଳା, ମଇଁଷି, ଗାଈ,
ସବୁ ମୋ ଗାଁର ଅତି ସୁନ୍ଦର
ବଣ, ବଲ୍ଲ, ପାଟ, ଲତା, ପତର ।
ଯେଣୁ ମୋ ଜନମ ସେ ମାଟି ପରେ
ଭଲୁସେ ମୋ ମନ ହରଷଇରେ ।

ଭଲ ଭଲ ସେଠା କରବି କାମ
ମନେ ରଖି ସଦା ମୋ ଗାଆଁ ନାମ ।
ତେବେ ସିନା ଲୋକେ ସୁଖ ପାଇବେ
ସେ ଗାଁର ସୁନାସୁଅ କହିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ତୁମ ଗାଁର ନାଁ କଣ ? ତୁମ ମାମୁଦର କେଉଁ ଗାଁରେ ?
କେଉଁ ଗାଁ ତୁମକୁ ବେଶୀ ଭଲ ଲାଗେ ଓ କାହିଁକି ?
- ୨ । ଲେଖ:—ଚନ୍ଦ୍ରା ବ୍ରାହ୍ମଣର ପଇତା ଦରକାର ନାହିଁ । ଗାଁର
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଝିକା କର । ଜନ୍ମଭୂମି ସ୍ୱର୍ଗଠାରୁ ବଡ଼ ।

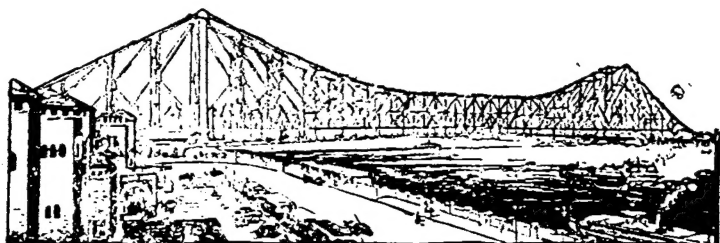
କଲିକତା ସହର

ରମାର ବଡ଼ସର ମନ୍ଥୁଅ ତା ବାପାଙ୍କ ; ନିକଟରେ
କଲିକତାରେ ରହି ପାଠ ପଢ଼େ । ମନ୍ଥୁଅ କଲିକତା କିନ୍ତୁ
ବଞ୍ଚିନା କର ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲା । ଶିକ୍ଷକ ମହାଶୟ ଚିଠିଟି
ପଢ଼ି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ । ଆମେ ଶୁଣି ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହେଲୁ ।

କଲିକତା ସହର ଖୁବ୍ ବଡ଼ ସହର । ଏହା ଗଙ୍ଗାନଦୀ
କୂଳରେ । ଗଙ୍ଗାନଦୀ ଆମ ଦେଶର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ନଦୀ । ଏହି
ନଦି ଉପରେ ହାବୁଡ଼ା ବୋଲି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ପୋଲ
ତିଆରି ହୋଇଛି । ଏହାକୁ ହାବୁଡ଼ା ପୋଲ କହନ୍ତି । ହାବୁଡ଼ା
ପୋଲ ପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ଜନସ । ଏ ପୋଲ

ଉପରେ ଗାଡ଼ି ଘୋଡ଼ା ଯା ଆସ କରେ ଓ ତଳେ ଜାହାଜ ଚାଲେ ।
ହାବୁଡ଼ା ପୋଲ ପାରି ହେଲେ ପଡ଼ିବ କଲିକତା ସହର ।

ସହରରେ ଛପର ଘର ନାହିଁ । ଯୁଆଡ଼େ ଚାହିଁବ ଖାଲି
ବଡ଼ ବଡ଼ କୋଠାଘର ଧାଡ଼ିକ ଧାଡ଼ି ରହିଛି । ମଝିରେ ରାସ୍ତା ।
ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ପକ୍କା ଓ ଭାସ ଓସାରୁଆ । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ କଡ଼ରେ
ଲୋକେ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । ମଝିରେ ଗାଡ଼ି, ଘୋଡ଼ା, ଟାମ,
ମଟର, ରିକ୍ସା ଓ ବଳଦଗାଡ଼ି ବରାବର ଚାଲିଛି । ଚାରିଆଡ଼େ
ଖାଲି ପେଁ ପାଁ, କେଁ କାଁ, ଟଂ ଟଂ ଓ ଘୋ ଘା ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବ ।
ଦେଖିବ ସବୁବେଳେ ଲୋକେ ଖାଲି ଯୁଆଡ଼େ ଯିଆଡ଼େ ଯାଆ ଆସ
କରୁଛନ୍ତି ।

ରାସ୍ତାର ଗୋଟିଏ ପାଖରୁ ଆଉ ପାଖକୁ ଯିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।
ହୁଝିଆର ହୋଇ ନ ଗଲେ ଗାଡ଼ି ଓ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଚଢ଼ିଯିବ ।
ପୋଲିସମାନେ ଛକ ଜାଗାରେ ରହି ଗାଡ଼ି ଓ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଠିକ୍ ବାଟରେ ଚଳାନ୍ତି ।

କଲିକତା ଦୋକାନ ବଜାର କଥା କଣ ଶୁଣିବ ?
ଦେଖିଲେ ଆଖି ଖୋସିହୋଇଯିବ । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଛୋଟ
ଓ ବଡ଼ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଦୋକାନ ସଜା ହୋଇ ରହିଛି ।

ଦିନ ରାତି ସବୁବେଳେ ଦିନା କିଣା ଚାଲୁଛି । ଯେତେବେଳେ
ଯାହା ଚାହୁଁବ, ତାହା ମିଳିବ ।

କଲିକତାର ଚିଡ଼ିଆଖାନା ଗୋଟିଏ ଦେଖିବାର ଜନ୍ମସ ।
ସେଥିରେ ହାତୀ, ଘୋଡ଼ା, ସିଂହ, ବାଘ, ଭଲ, ମାଙ୍କଡ଼, କୁକୁର,
ସାପ, ଚଢ଼େଇ, ମାଛ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ସବୁ ଜୀବଜନ୍ତୁ ରହିଛନ୍ତି ।
ଦୁଇଅଣା ପଇସା ଦେଲେ ତୁମେ ସବୁ ଦେଖି ପାରିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ତୁମେ କେଉଁ ସହର ଦେଖିଛ ? ଚିଡ଼ିଆଖାନା କାହାକୁ
କହନ୍ତି ? କଲିକତା ଗଲେ ଚିଡ଼ିଆଖାନା ଓ ହାବୁଡ଼ା ପୋଲ
ମଧ୍ୟରୁ ତୁମେ ଆଗ କାହାକୁ ଦେଖିବ ?

୨ । ଲେଖ ଓ ପଢ଼: — ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଲୀଳା, ପଦ୍ମାବତୀ, ଜନ୍ମଦିନ, ଜୀବଜନ୍ତୁ ।

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର କଥା

ରଜାଟିଏ । ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ଗଣି । ଦୁଇ ଗଣିଙ୍କର ଦୁଇଟି
ଝିଅ । ସାନ ଗଣିର ଝିଅ ନାଁ କନକସୁନ୍ଦରୀ । ବଡ଼ ଗଣିର ଝିଅ
ନାଁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର । ରଜା ସାନ ଗଣି ଓ ଝିଅ କନକକୁ ଘର
ଆଦର କରନ୍ତି । ବଡ଼ ଗଣି ଓ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର କେବେ ଦିନେ ହେଉଛି
ପଚାରିବ ନାହିଁ ।

କନକସୁନ୍ଦରୀ ରଜା ଉଆସରେ ମହା ମଉଜରେ ଥାଏ ।
କିନ୍ତୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଦୁଃଖ କହିଲେ ନ ସରେ । ଦିନ ନାହିଁ,
ରାତି ନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ସେ ଘର କାମରେ ଲାଗିଥାଏ । ବଡ଼
ଭଲ ପିଲାଟିଏ । ରୂପରେ ଯେମିତି ଗୁଣରେ ବି ସେମିତି ।

ଦିନେ ସାନ ଗଣୀ ରଜାକୁ କହିଲା, “ଆଜିକାଲି ପାଚିଲା ଧାନଗୁଡ଼ାକ ଚଢ଼େଇ ଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତଳକସୁନ୍ଦରୀ ଏଡ଼େ ପିଲାଟାଏ ହେଲାଣି, ଖାଲି ଘରେ ବସି ଗୁଣ୍ଡା ମାରୁଛି । ବଳକୁ ଯାଇ ଧାନ ଜଗନ୍ନା ନାହିଁ ?”

ସେଇଯା ହେଲା । ତଳକସୁନ୍ଦରୀ ଧାନ ଜଗିବାକୁ ଗଲା ।

ଚଢ଼େଇ ହୁରୁଡ଼ାଇବା ଶବ୍ଦେ ସେ ପାଟି କରି ତାଳିମାରି କହିଲା, “ଯା ରେ ବାପା ଯା ।” ଯେମିତି ସେ ଏତକ କହିଛି, ତାକୁ କିଏ କହିଲା, “ତୁ ରଜା ଝିଅ ତଳକସୁନ୍ଦରୀ, ମୁଁ ତତେ ହେବି ବାହା ।”

ସତ କି ମିଛ ବଢ଼ିଗୋପାଇଁ ସେ ଦୁଇ ଦିନ ଥର ସେପରି ପାଟି କରି କହିଲା । ସବୁ ଥର ତାକୁ ସେଇଯା ଶୁଭିଲା ।

ସେ କିଛି ବୁଝି ନ ଯାଇ ଘରେ ମା ଆଗରେ ସବୁ କଥା କହିଲା । ମା ମନକୁ ଏ କଥା ଗଲା ନାହିଁ । ସେ ଅଜ୍ଞାରେ କହି ଦେଲା, “ଆଜ୍ଞା, ତୋତେ ଯଦି କିଏ ପୁଣି ଏପରି କହେ, ତୁ ତାକୁ କହିବୁ, ହଉ ତେବେ ତୁ ଆ, ମୁଁ ତତେ ହେବି ବାହା ।”

ତଳକସୁନ୍ଦରୀ ସେଇଯା କଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ ଗୁଡ଼ା ଅଜଗର ସାପ ହିଡ଼ି ମୁଣ୍ଡରୁ ବାହାର ଆସିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ତଳକର ପାଟି ଖନ୍ନି ବାଜିଗଲା । ସେ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଏକା ନିଶ୍ୱାସକେ ଘରେ । ଅଜଗର ସାପ ବି ତା ପଛେ ପଛେ ଯାଇ ଡାଙ୍ଗର । ସମସ୍ତେ ଦେଖି ତାଟଙ୍କା । ସାନ ଗଣୀର ମନ ଭାରି ଖୁସି । ଏଇଥର ନିଶ୍ଚୟ ଅଜଗର ସାପ ମା ଝିଅ ଦୁହେଁଙ୍କ ଖାଇବ ।

ବାହାଘର ହେଲା । ଅଜଗର ସାପ ବେଘାରେ ବସିଲା ।
 ତଳକର ଆଖିରୁ ଖାଲ
 ଲୁହ ଗଡ଼ୁଥାଏ ।
 ପମସ୍ତେ ଅବାକ୍ ହୋଇ
 ରହିଛନ୍ତି । ଦଣ୍ଡକରେ
 ସବୁ ବଦଳିଗଲା । ଏ
 କଅଣ ? ଅଜଗର ଗଲା
 କୁଆଡ଼େ ? କେଡ଼େ
 ସୁନ୍ଦର ରଜା ପୁଅଟିଏ ।
 ବାହାଘର ସରିଲା । ତଳକସୁନ୍ଦରୀ ରାଣୀ ହେଲା । ମା ଝିଅ ଦୁହେଁ
 ସୁଖରେ ରହିଲେ ।

ପୁା ଦେଖି ସାନ ରାଣୀ ମନ ଖାଲି ହାଇଁପାଇଁ ହେଉଥାଏ ।
 ସେ ରଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଭାରି ଜଗର ଲଗାଇଲା । ଜଙ୍ଗଲରୁ
 ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଅଜଗର ସାପ ଧରଇ ଆଣିଲେ । କନକସୁନ୍ଦରୀ

ସହିତ ତାର ବାହା-
 ଘର ହେଲା । ଏ
 ଅଜଗର କି ଆଉ
 ରଜାପୁଅ ହେବ !
 ବାହାଘର ପରେ ବର
 କନ୍ୟା ଉଆସରେ
 ରହିଲେ । ତହିଁ ଆର-

ଦିନ ସକାଳୁ ଦେଖିବାବେଳକୁ କନକସୁନ୍ଦରୀ ନ'ହିଁ । ଖାଲି
 ଅଜଗର ସାପଟା ଖଟ ଉପରେ ଶୋଇ ଭଡ଼ ମୋଡ଼ି ହେଉଛି ।

୧୩

୧ । କନକସୁନ୍ଦର କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ତଳକସୁନ୍ଦର କପରି ରାଣୀ ହେଲା ?

୨ । ଲେଖା:—ସୂର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଅସ୍ତ ଯାନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବନ୍ୟପଶୁ । କନ୍ଦ ଆଖୁରୁ ତିଆରି ହୁଏ । ଭୁଞ୍ଜାରେ କଳି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ପନି ପରିବା

ରତ୍ନାକରର ଘର କଟକରେ । ସେ ଥରେ ଦୋଳ-କୁଟିରେ ତା ମାମୁଁଘରକୁ ଯାଇଥିଲା । ମାଉଁ ତାକୁ ଦେଖି ବଡ଼ ଆଦର କଲେ । ଅତି ଯତ୍ନରେ ତା ପାଇଁ ଭାତ, ଡାଲି, ତରକାରୀ ଓ ଭଜା ତିଆରି କଲେ । ରତ୍ନାକର ଓ ତା ମାମୁଁ ଖାଇ ବସିଲେ ।

ଖାଇବା ବେଳେ ମାଉଁ କହିଲେ, “ବାପ, କାହିଁକି ମନ ବୋଧ କରି କିଛି ତ ଖାଉ ନାହିଁ । ତରକାରୀ ପତ୍ର ଯେମିତି ସିମିତି ଥିଲା ହୋଇଛି । ମୋଟେ ତ ହାତ ମରା ହୋଇ ନାହିଁ ।” ରତ୍ନାକର କହିଲା, “ମାଉଁ, ପନିପରିବା ମୋତେ ସେପରି କିଛି ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ଟିକିଏ ମାଛ କି ମାଂସ ହେଲେ ମୋର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ ।

ମାମୁଁ କହିଲେ, “ନାହିଁରେ ବାପ, ତୁ ବୁଝି ନାହିଁ । ଡାଲି, ପନି ପରିବା ଓ ଖାଗ ଦେହକୁ ବଡ଼ ହିତ । ପନି ପରିବା ନ ଖାଇ ଖାଲି ମାଛ ମାଂସ ଖାଇଲେ ଦେହ ସୁସ୍ଥ ରହେ ନାହିଁ । ପିଲାଟି

ବେଳୁଁ ମାଛ ମାଂସ ଅଭ୍ୟାସ କଲେ, ବଡ଼ ଦିନେ ମୋଟେ ପନିପରିବା ଭଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।”

ରହାକର ପଚାରିଲା, “ମାଛ, ମାଂସ ଓ ଅଣ୍ଡାରେ କଣ କିଛି ଉପକାର ନାହିଁ ?”

ମାମୁଁ—ନାହିଁ ବୋଲି କିଏ କହୁଛି ? କିନ୍ତୁ ତା ସାଜରେ ଆଳୁ କଦଳୀ, ବାଇଗଣ, କୋବି, ବଲ୍‌ମି ବାଇଗଣ, ମଳା ଓ ଶାଗ ଖାଇବା ଦରକାର । ଶାଗଟା ବଡ଼ ଉପକାରୀ । ଗରୀବ ଲୋକେ ଖାଲି ଶାଗ ଖାଇ ଚଳନ୍ତି ।

ହୋକର—ମୁଁ ଏତେ କଥା କୁଆଡ଼ୁ ଜାଣିବି ?

ମାମୁଁ—ଆହୁରି କହୁଛି ଶୁଣ । ଦୁଧ ଦେଉଛି ଆମର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ । କି ପିଲୁ କି ବୁଢ଼ା, କି ସ୍ତ୍ରୀ କି ଶ୍ରେଣୀ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଧ ଭଲ । ଦୁଧ ପରି ଫଳ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଭଲ ଜିନିଷ । ଆମ ଦେଶରେ ଆମ୍ବ, କଦଳୀ, ସପୁଷ୍ପ, ନଡ଼ିଆ, ପଣସ, ଅମୃତଭଣ୍ଡା, କମଳା ଓ କାଗଜ ମିଳେ । ପ୍ରତିଦିନ କିଛି କିଛି ଫଳ ଖାଇଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହେ ।

ରହାକର ମାମୁଁଙ୍କ କଥାରେ ବୁଝିଗଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ସେ ଦୁଧ, ପନି ପରିବା ଓ ଫଳମୂଳ ଖାଇଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ

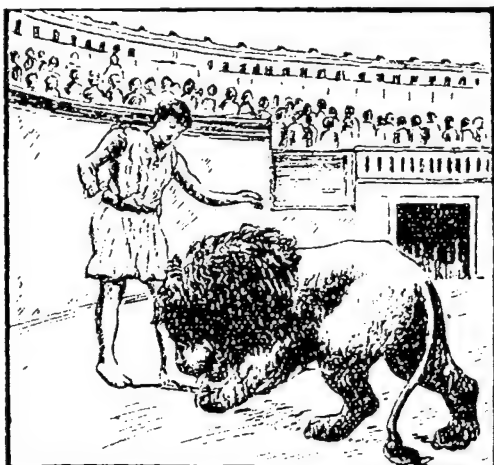
- ୧ । ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପନିପରିବା, ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଫଳ ଓ ତିନି ପ୍ରକାର ଖାଗର ନାମ ଲେଖ ।
- ୨ । ଦୁଧରୁ କି କି ଜନିତ ତିଆରି ହୁଏ ? ତୁମେ କଣ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଅ; ଦୁଧ ନା ମାଛ ?
- ୩ । ଲେଖ :—ଯଦି କଲେ ରନ୍ ମିଳେ । ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହେ । ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଧ ଓ ଫଳମୂଳ ଦରକାର ।

ବାହାଦୁର ଓ ସିଂହ

ଜଣେ ରାଜାଙ୍କର ବାହାଦୁର ବୋଲି ଜଣେ ଗୁରୁ ଥିଲେ । ସେ ଦିନେ ରାଜାଙ୍କ ଘରୁ ଟଙ୍କା ପଇସା ଖୋଜି କରି ପଳାଇଗଲା । କିଛି ଦିନ ଲୁଚି ଲୁଚି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲିଲା; କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଘର ପାଇଲା ସେ ରାଜାଙ୍କ ଲୋକେ ତାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ସେ ଭୟରେ ବଣକୁ ପଳାଇଗଲା ।

ଦିନେ ସେ ବଣରେ ବୁଲୁଛି, ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଭୟଙ୍କର ସିଂହ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲା । ସିଂହକୁ ଦେଖି ତାର ରକ୍ତ ପାଣି ହୋଇଗଲା । କଣ କରିବ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ପଳାଇବ ବା କୁଆଡ଼େ ? ଗୋଟିଏ ଗଛକୁ ଆଉଜି ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକିଲା ।

ସି ହଟି ଶ୍ରେଟେଇ ଶ୍ରେଟେଇ ଆସୁଥାଏ । ବାହାଦୁର ଦୁଇଟି ଦେଖିଲା ଯେ ତା ବାଁ ଗୋଡ଼ଟି ଭାଷ ପୁଲୁଛି । ପାଖକୁ ଆସି ସି ହଟି ବିକଳ ହୋଇ ତା ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଦେଖାଇ ବାହାଦୁର ଆଗରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ବାହାଦୁର ଦେଖିଲା ଯେ ତା ଗୋଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କଣ୍ଟା ଗଳି ଯାଇଛି । ସେ କୌଶଳରେ ତାହା ବାହାର କରି ଦେଲା । ସି ହଟି ଭାଷ ଖୁସି ହେଲା ଓ ତାର କିଛି କ୍ଷତି ନ କରି ବଣ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଅନେକ ଦିନ ପରେ ରାଜା ନିଜେ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ବଣରେ ବାହାଦୁରକୁ ଭେଟିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାକୁ ଧରି ଘେନି ଆସିଲେ । ରାଜାଙ୍କର ତ ଆଗରୁ ଭାଷ ରାଜ ଥାଏ । ସେ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ବାହାଦୁରର ଦୋଷ ପାଇଁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ସି ହଟ ମୁହଁରେ ପକାଇ ଦିଆଯିବ ।

ରଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଫିଡ଼ ଅଣା ହେଲା । ଲୋକେ ବାହାଦୁରକୁ ସେହି ଫିଡ଼ ଆଗରେ ପକାଇଦେଲେ । ବହୁତ ଲୋକ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବାହାଦୁର ଭୟରେ ଥରୁଥାଏ ।

ଫିଡ଼ ବାହାଦୁରକୁ ଦେଖି ଗୋଟିଏ ଗଜନ କର ଧାଇଁ ଆସିଲା ସତ; କିନ୍ତୁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ତାର ସବୁ ରାଗ ଉଠିଗଲା । ସେ ବାହାଦୁରକୁ ବେଶ୍ ଚିତ୍କି ଡାରିଲା, ବାହାଦୁର ଯୋଗୁଁ ଆଜି ତା ଜୀବନ ରହିଛି । ତେଣୁ ଫିଡ଼ଟି କିଛି ନ କରି ବାହାଦୁରର ଗୋଡ଼ତଳେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ତା ପାଦକୁ ଚୁଟିବାରେ ଲାଗିଲା ।

ରଜା ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ପରେ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ବାହାଦୁରକୁ ତା ଦୋଷ ପାଇଁ କ୍ଷମା ଦେଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ବାହାଦୁରକୁ ଫିଡ଼ ଖାଇଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ?
ରଜା ବାହାଦୁରକୁ ଖଲାସ କରିଦେଲେ କାହିଁକି ?

୨ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ :—

କାହାରି କ୍ଷତି କରିବା ଭରତ ନୁହେଁ । କ୍ଷମା ମନୁଷ୍ୟର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଗୁଣ । ବର୍ଷାକାଳରେ ନଦୀର ଦୃଶ୍ୟ ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର ।

ମିଥ୍ୟାକୁ ପାପ ବୋଲି ଜାଣି
କହିବ ସଦା ସତ୍ୟ ବାଣୀ ।

ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ଭୁଲ ବୁଝି ପାରିଲେ

କୃଷ୍ଣ ବାବୁଙ୍କର ସୁରବର୍ଦ୍ଧି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ମୁସଲମାନ ଚପରାଣି ଥାଏ । ବାବୁ ମଫସଲକୁ ଗସ୍ତରେ ଗଲେ ସୁରବର୍ଦ୍ଧି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଏ । ସେ ବାବୁଙ୍କର ସବୁ କାମଦାମ କରେ ଓ ବୋଲହାକ ଶୁଣେ । କୃଷ୍ଣବାବୁ ଅନେକ ପୁରାଣ ଚାକର ରଖିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସୁରବର୍ଦ୍ଧି ପରି ନେହିଁ ବିଶ୍ୱାସୀ ନୁହନ୍ତି ।

କୃଷ୍ଣବାବୁ ଜାତରେ ହିନ୍ଦୁ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ୟ ଜାତର ଲୋକଙ୍କୁ ଘୃଣା କରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ଭଲ ଲୋକ ତାକୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । କୃଷ୍ଣ ବାବୁଙ୍କର ବଡ଼ ଭାଇ ବିଷ୍ଣୁବାବୁ । ସେ କୃଷ୍ଣବାବୁଙ୍କର ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କର ଅନେକ ସମୟରେ କଳି ଲାଗେ ।

ଦିନକର ଘଟଣା, ବିଷ୍ଣୁବାବୁଙ୍କର ପୁଅ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ିଆ ପାଖରେ ଖେଳୁଥିଲା । ଖେଳୁ ଖେଳୁ ହଠାତ୍ ଗୋଡ଼

ଶସିଗଲ, ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଯାଇ ଅକାତ ପାଣିରେ । ପୋଖରୀ କୂଳରେ
କେତେ ଲୋକ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଖାଲି ହୋ ହା କରୁଥାନ୍ତି । କନ୍ତୁ
କେହି ସାହସ କରି ପାଣିକ ପଶୁ ନ ଥାନ୍ତି । ପାଟି ଶୁଣି ସୁରବଦ୍ଧି
ଦୌଡ଼ିଗଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୋଖରୀକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ଛୁଆଟିକୁ
ଉଦ୍ଧାର କଲା ।

ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ସେତେବେଳେ ଘରେ ନ ଥିଲେ । ପରେ ସବୁ
କଥା ଶୁଣି ସୁରବଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । କୃଷ୍ଣବାବୁ ଭାଇଙ୍କ ମୁହଁରୁ
ଏପରି ଶୁଣି ପଚାରିଲେ, “କି ଭାଇ, ପଠାଣଟାକୁ ଏପରି ଆକ୍ରମଣ
ପ୍ରଶଂସା କରୁଛ ?” ବିଷ୍ଣୁବାବୁ କହିଲେ, “ହଁ ତେ'ର ବର୍ତ୍ତମାନ
ସେପରି କହିବାର କଥା । ମୁଁ ମୋର ଭଲ ବୁଝି ପାରିଛି । ମୁଁ
ଯେ ସୁରବଦ୍ଧିକୁ ଏତେ ଦୃଷ୍ଟା କରୁଥିଲି ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆଜି
ଭାଗ୍ୟ ଲାଜିତ । ପ୍ରକୃତରେ ତା'ଠାରେ ଅନେକ ଭଲ ଗୁଣ
ଅଛି । ସେ ନ ଥିଲେ ମୋ ପୁଅ କଣ ଆଉ ଜୀବନରେ
ଥାଆନ୍ତା ?”

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ସୁରବଦ୍ଧିକୁ କାହିଁକି ପ୍ରଶଂସା କଲେ ? ସୁରବଦ୍ଧି
ଜାତିରେ କଣ ଥିଲା ? ତୁମ ଗାଁରେ କି କି ଜାତିର ଲୋକ
ଅଛନ୍ତି କହିଲ ? କୃଷ୍ଣବାବୁ କାହିଁକି ସୁରବଦ୍ଧିକୁ ଭଲ
ପାଉଥିଲେ ?

୨ । ଲେଖ :—

ବୈଷ୍ଣବ ଗୋଟିଏ କାପ୍ରା ଚଢ଼େଇ ବନ୍ଧୁକରେ ମାରିଲା ।
ଉଦ୍ଧବ ଭଗବାନଙ୍କର ଜଣେ ବଡ଼ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ଝରକାରେ
ପର୍ଦ୍ଦା ଦେଲେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ । ମହାଶୟାଳୀନ ଗୋଟିଏ ଭଲ
ବ୍ୟବସାୟ ।

ସକାଳ ହେଲୁଣି

ସଞ୍ଜେ ଗଲୁଣି ପାହୁ ହେଲୁଣି ସକାଳ
ଉଠ ନ କରିଣ ମଠ ଉଠ ରେ ସଞ୍ଜଳ ।
କେତେବେଳୁଁ କୁଆ ପରା କରିଲୁଣି କାଆ
ଶିରି ଶିରି ବହୁଲୁଣି ଶୀତଳିଆ ବାଆ ।
ମହୁମାଛୁ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଫୁଲୁଁ ଫୁଲେ ବସେ
ସବୁଜ ପତର ତଳେ ଫୁଲକଡ଼ ହସେ ।
ଦୁବଦାସେ ଥୋପା ଥୋପା ପଡ଼ିଛି କାକର
ବିଛାଇ ଦେଇଛି କଏ ସତେ ବା ଶୁଦର ।
ଉଇଁ ଆସିଲୁଣି ଦେଖ ଆକାଶରେ ରବି
ସିନ୍ଦୂର ଥାଳିଆ ପରି ଦିଶେ ତାର ଛବି ।
ଗାଈ ଗୋରୁମାନେ ପରା ହମ୍ମା ରବ କର
ଗୋଠ ଗୁଡ଼ି ପଡ଼ିଆକୁ ଗଲେଣି ବାହାର ।
ହଳକାମ ପାଇଁ ଚଷା ଚଳିଲୁଣି ବଲେ
ଖେଳ ପାଇଁ ଦାଣ୍ଡେ ପରା ମିଳିଲେଣି ପିଲେ ।
ସେ ସାହାର କାମ ପାଇଁ ହୋଇଲେଣି ସଜ
ତୁମେ କିଆଁ ଶୋଇଅଛ ନ ଗୁଡ଼ିଣ ଶେଯ ।
ସକାଳେ ବୁଲିଲେ ମନ ହୋଇବ ସରସ
ମାଡ଼ି ବସିବଟି ରୋଗ ହୋଇଲେ ଅଳସ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ତୁମେ ସକାଳେ ଉଠି କଣ କର ? ସୂର୍ଯ୍ୟ କେଉଁ ଦିଗରେ
ଉଇଁ କେଉଁ ଦିଗରେ ଅସ୍ତ ଯାନ୍ତି ?

୨ । ପଢ଼ି ସାର ଠିକ୍ କି ଭୁଲ କହ :—

ଆମ୍ଭେମାନେ ଦିନରେ ଶୋଉଁ ଓ ରାତିରେ କାମ କରୁ ।
ସକାଳୁ ଉଠିଲେ ଦେହ ଅଳସ ଲାଗେ । ମହମାଛ ଫୁଲରୁ
ମହ ଶୋଷିନିଏ । ମକାଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କରଣ ଲାଲ
ଦେଖାଯାଏ । ସକାଳ ବୁଲ ଦେହକୁ ବଡ଼ ହିତ ।

ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲା

ଏ ପିଲାଟିର ଘର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ।
ଯା ନାଁ ଜଲି । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଭାସ
ଶୀତ ହୁଏ । ଦେଶ, ଜଳ କପରି
ଗୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଜଳ ଦେଖିବାକୁ
ଭାସ ଗୋରା, ତା ବାଳ କହର ।
ସେ ପ୍ରତିଦିନ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ
ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଏ । ପଢ଼ା ସାରି
ସେ ତା ସାଥୀ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ
ଖେଳେ । ତାଲି ଭାତ ଟାଏ ନାହିଁ ।
ମାଛ, ମାଂସ, ରୁଟି, ଲହୁଣୀ ଓ
ଫଳ ମୂଳ ତାର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ-
ଖାଦ୍ୟ ।

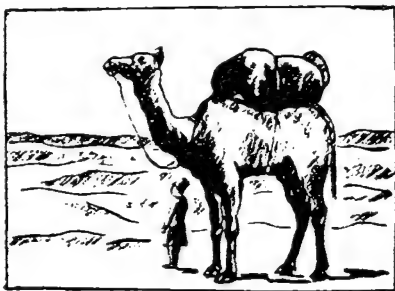
ଏ ପିଲାଟିର ଘର ବରଫଦେଶରେ । ଯା ନାଁ ମେଟିକ୍ । ତା
ଦେଶରେ ଭାସ ଶୀତ ହୁଏ ଓ ସବୁବେଳେ ବରଫ ପଡ଼େ । ନଈ
ଓ ନମୁ ଦ୍ରୁର ପାଣି ବରଫ ପାଲଟି ପଥର ପରି ଶକ୍ତ ହୋଇଯାଏ

ଦେଖ ମେଟିକ୍ କପର
ବରଫ ଉପରେ
ଗୋଟାଏ ସ୍ଲେଜ୍
ଗାଡ଼ିରେ ବସିଛି ।
ସେ ଗାଡ଼ିକୁ ଚାରିଟା
କୁକୁର ଟାଣୁ-
ଛନ୍ତି । କେବେ କେବେ
ବଲ୍‌ଗା ହରିଣ ମଧ୍ୟ
ସେ ଗାଡ଼ି ଟାଣନ୍ତି ।

ମେଟିକ୍ ବରଫରେ ଘର କରି ରହେ । ତା ଘରକୁ ଇଗ୍ଲୁ କହନ୍ତି ।
ମେଟିକ୍ ଶୁଣୁ ମାଂସ, ହରିଣ ମାଂସ ଓ ତମିମାଛ ଖାଏ, ତମିମାଛ
ଓ ହରିଣ ଚମଡ଼ାରେ ପୋଷାକ ତିଆରି କରି ପିନ୍ଧେ ଓ ଘୋଡ଼ାଇ
ହୁଏ । ମେଟିକ୍ ଲେଖାପଢ଼ା କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । X

ଏ ପିଲଟିର ଘର ଆରବ ଦେଶରେ । ସ୍ଥା ନାମ ନଜର୍ ।
ନଜର୍ ଦେଶ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତୁବତ୍ ମରୁଭୂମି । ସୁଆଡ଼େ ଚାହିଁବ
ସିଆଡ଼େ ଖାଲି ରଗଡ଼ା
ବାଲି । ତା ଦେଶରେ ଫସଲ
କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । ନଜର୍
ଖଜୁର କୋଳି ଖାଇବାକୁ
ଖୁବ୍ ସୁଖ ପାଏ । ନଜର୍
ବାପା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଓଟ
ପାଳିଛନ୍ତି । ନଜର୍ ଓଟ

ଉପରେ ବସି ବାଲିରେ ଯିବା ଆସିବା କରେ । ସେ କେବେ
କେବେ ଦୁଧ ଏବଂ ଓଟମାଂସ ଖାଏ । ନଜର୍ ଦେଶରେ ବର୍ଷା

ନ ହେବାରୁ ଆକାଶ ବଡ଼ ନିର୍ମଳ ଦେଖାଯାଏ । ତା ବାପା
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ତାକୁ ପାଖରେ ବସାଇ ଆକାଶର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ
ନକ୍ଷତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଏ ତିନୋଟି ପିଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତୁମେ କାହାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଛ ?
ବରଫ ଦେଶରେ ତୁମେ ରହି ପାରିବ ? ନଜିବ୍ ତୁମ
ଦେଶକୁ ଆସିଲେ ତୁମେ ତାକୁ କଣ ଖାଇବାକୁ ଦେବ ?
- ୨ । ଲେଖ:— ଶ୍ଳୋକ, ବଲ୍‌ଗା, ଶତ୍ରୁଂ, ପ୍ରେମ୍, ସ୍ନେହ ।

ତୋର ଅଧେ ମୋର ଅଧେ

ଜଣେ ରଜା ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମାଛ ଖାଇବାରେ ଭାଗ
ସହକ । କେହି କେଉଁଠି ଭଲ ମାଛ ଧରିଲେ ଆଗେ ନେଇ
ରଜାଙ୍କ ପାଖେ ହାଜର ହୁଏ । ରଜା ବି ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁରସ୍କାର
ଦିଅନ୍ତି ।

ଦିନକର ଘଟଣା । ଜଣେ ବୁଢ଼ା କେଉଁଠି ଗୋଟାଏ ବଡ଼
ଭେଙ୍କି ମାଛ ଧରିଲା । ମନ ଭାରି ଖୁସି, କାରଣ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଲେ
ଭଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।

କେଉଁଠି ସେ ମାଛଟିକୁ ଦେଇ ସିଧା ରଜାଙ୍କ ଉଆସକୁ
ଆସିଲା । ସିଂହଦ୍ୱାର ପାଖରେ ଦରୁଆନ୍ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ସେ
ସେ କେଉଁଠିକୁ ଭିତରକୁ ଛୁଡ଼ି ଦେଲା ନାହିଁ । ଟିକିଏ ଭାବି
କେଉଁଠିକୁ କହିଲା, “ଆରେ, ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି, ମାନିବୁ ?

ଶୁଣ, ତୁ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଯାହା ପାଇବୁ ସେଥିରୁ ଅଧେ ଯଦି ମତେ ଦେବୁ ତାହା ହେଲେ ଭିତରକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେବ ।”

କେଉଁଟି ବଚସା ବାଧା ହୋଇ ହୁଁ ଭରିଲା । ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯେମିତି ମାଛଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛି ରାଜା ଭାରି ଖୁସି ହେଲେ । କେଉଁଟିକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆରେ ବାଃ, ଖୁବ୍ ଭଲ ମାଛଟିଏ ତ ଆଣିଛୁ । କଣ ପୁରସ୍କାର ନେବୁ, କହ ।”

କେଉଁଟି ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମଣିମା ମୋର ଟଙ୍କା ପଇସା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋ ପିଠିରେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ କୋଡ଼ିଏଟି ପାହାର ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଏ କଥା ଶୁଣି ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲେ, ଲୋକଟା ପାଗଳା ନା କଣ ? ପୁଣି ବଡ଼ ପାଟିରେ ପଚାରିଲେ, “ଆରେ ବୁଢ଼ା, ମାଛ ପାଇଁ ତୁ କଣ ଚାହୁଁ ?” କେଉଁଟି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୋ ପିଠିରେ କୋଡ଼ିଏ ପାହାର ।”

ରାଜା କିଛି ବୁଝି ନ ପାରି କୌତୁକ ଦେଖିବା ପାଇଁ କୋଡ଼ିଏ ପାହାର ଦେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ଦଶ ପାହାର ଦିଆ ସରିଛି; କେଉଁଟି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ସେତିକି ଥାଉ । ମୋର ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ହଜୁରଙ୍କ ପାଟକ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛି । ସେ ବାଙ୍କା ଦଶ ପାହାର ଖାଇବ ।”

ଏ କି ଅଭୁତ କଥା ! ରଜା କିଛି ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେ କେଉଁଠାରୁ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ଦରୁଆନ୍ ଉପରେ ଭାରି ରାଗିଗଲେ । ପରୁଷ ପାହାର ଦେଇ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ବରଖାସ୍ତ କରିଦେଲେ । କେଉଁଠାରୁ ବୁଝି ସକାଶେ ତାକୁ ପରୁଷ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ।”

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ଦରୁଆନ୍ କଣ କରିଥିଲେ ଶୁକରରୁ ବରଖାସ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ?

୨ । ତୁମ ଭାବରୁ ଜଣେ ରଜା, ଜଣେ କେଉଁଟି ଓ ଆଉ ଜଣେ ଦରୁଆନ୍ ହୋଇ ନିଜ ନିଜ କଥା କହିଯାଅ ।

୩ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ —

ନେହେରୁ ଭାରତର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ । ମୁସିକର ଦାନ୍ତ ବଡ଼ ଖସ୍ତା । ଅପ୍ସରାମାନେ ସ୍ତର୍ଗରେ ଥାନ୍ତି । ଦରୁଆନ୍ ରାଜତ୍ୱ ଖାଇବାରୁ ରଜା ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ବରଖାସ୍ତ କରି ଦେଲେ । କେଳାମାନେ ବଡ଼ ଅଭୁତ ଖେଳ ଦେଖାନ୍ତି ।

ବାଘ ଓ ଫାଘ

ଚରିବାକୁ ଛେଳଟିଏ ଯାଏ ନିତି ବଣେ
ଦିନ ଆଉଁ ଆଉଁ ଫେରେ ରହେ ନାହିଁ କେଣେ ।
ଦିନେ ହୋଇଗଲା ରାତି
କି କରିବ ବୋଲି ତାର ଦୁଲ୍ଲଭିଲ ଗୁଡି ।

ଦେଖିଲା ସେ ଗୁମ୍ଫା ଏକ ବଡ଼ ଖୋଲ ତାର
ବିରୁଦ୍ଧ, “କଟାଇବି ରାତି ଯା ଭିତର ।
କେନ୍ଦ୍ର ନ ଦେଖିବେ ଏଠି
ଲୁଚି ରହି ସକାଳୁ ମୁଁ ପଳାଇବି ଉଠି ।”

ବାଘର ସେ ଗୁମ୍ଫା ବୋଲି ନ ଜାଣଇ ଛେଳି
ଜୀବନ ବିକଳେ ପରା ପଶିଅଛି ଗଳି ।
ରାତି ନୋହୁଣୁ ଦି ସଡ଼ି
ତମକି ପଡ଼ିଲା ଛେଳି ଶୁଣି ବାଘ ରଡ଼ି ।

ରୁହୁଁ ରୁହୁଁ ବାଘ ଆସି ମିଳିଲା ନିକଟ
ଉପାୟ ପାଞ୍ଜିଲା ଛେଳି ଦେଖି ଏ ସଙ୍କଟ ।
ଠିଆ ହେଲା ଦମ୍ଭ ଧରି
ସାଗେ ଦାଡ଼ି ଫୁଲାଇ ସେ କଲି ଘୋର ରଡ଼ି ।

ଝୁପଟି ଆସିଲା ବାଘ ପରୁରଲା ରାଗି
“କିଏ ରେ ତୁ ପାକି ଏଠି ପଶିଛୁ କି ଲାଗି
ତୋତେ ନ ମାଡ଼ଇ ଡର
ଜାଣି ନାହୁଁ କରେ ଶ୍ଵେର କାହାର ଏ ଘର ?”

ଗରଜି କହିଲୁ ଛେଳି, “ଆରେ ଆରେ ବାଘ,
 ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହିଁ ତୁ କି ଘରେ ଦେଖି ପାଘ,
 ଜାଣ ସବୁର ମୁଁ ଯମ
 କେତେ ବାଘ ହିଁ ପରା କରୁଛୁ ହଜମ ।”

ନ ସରୁଣୁଁ କଥା ବାଘ ମରିଲୁ ଚମ୍ପଟ
 ଡର ବେଗେ ପଳାଇଲୁ ନ ରହି ନିକଟ ।
 ଛେଳି ହେଲୁ ବଡ଼ ଖୁସି
 ଦିନ ହେବାକ୍ଷଣି ବଣୁଁ ପଳାଇଲୁ ଖସି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ବାଘ ଓ ଛେଳି ମଧ୍ୟରେ କିଏ ବୁଦ୍ଧି ଆ ଓ ଜାଣିକ ?

୨ । ପଡ଼ ଓ ଲେଖ :—

ବୁଦ୍ଧି ଯାର ବଳ ତାର । ବାଘର ପାଘକୁ ଡର ।
 କଅଁ ପାଣିଠାରୁ ବାମ୍ଫୀ ପାଣି ଭଲ ।

— — — — —

ରାବଣ ସୀତାଙ୍କୁ ନେଇଗଲା

ପଞ୍ଚବଟୀ ବଣରେ ପତର କୁଡ଼ିଆଟିଏ । ସେଥିରେ ରାମ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓ ସୀତା ଭଜନ୍ତେ ଥାନ୍ତି । ଦିନେ ରାମ ଆଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୃଗ ମାର ଯାଇଛନ୍ତି । ସୀତା ଏକୁଟିଆ କୁଡ଼ିଆରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଏହି ସମୟରେ କୁଆଡୁ ଗୋଟାଏ ବାବାଜି ଆସି କୁଡ଼ିଆ ଦୁଆରେ ଡାକଲେ, “ମା, ଗଣ୍ଡି ଏ ଭୟାମିକ” । ସୀତାଙ୍କର ତ ଦୁଃଖୀ

ରଜିକାଠାରେ ଭାରି ଦୟା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଛି ଫଳ ମୂଳ ଧରି ବାହାର ଆସିଲେ ।

ବାବାଜି ତା ମୁଣ୍ଡ ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ସୀତା ଫଳମୂଳ ଦେଉଛନ୍ତି, ବାବାଜି ହଠାତ୍ ସୀତାଙ୍କ ହାତକୁ ଧରି ପକାଇଲା ଆଉ ବାବାଜି ନା ପ୍ରାବାଜି । ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର ଘଟଣା ତାର ଦଶଟା ମୁଣ୍ଡ, କୋଡ଼ିଏଟା ହାତ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ସୀତାଙ୍କର ଗୁଞ୍ଜି ହଜିଗଲା । ସେ ଛୁଟିପିଟି ହୋଇ ପଳାଇ ଶ୍ରୀବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର କି ଆଉ ଛାଡ଼େ ?

ସେ ସୀତାଙ୍କୁ କଅଁଳେଇ କହିଲା, “ତୁ ମୋତେ ଚନ୍ଦ୍ରିନାହୁଁ,
ମୁଁ ପରା ଲଙ୍କାର ରାଜା ରାବଣ । ମୋ ଦର ସୁନା ଛୁପାରେ ତଥାପି ।
ତୁ ମୋ ରାଣୀ ହେଲେ ଖାଲି ସୁନାରେ ଛୁଇଁ ହୋଇଯିବୁ,
ବହୁତ ସୁଖ ପାଇବୁ । ଏଠି ବଣଟାରେ ଏପରି କଷ୍ଟ କାହିଁକି
ଭେଗୁଛୁ ।”

ସୀତା କି ଏଥିରେ ଭୁଲନ୍ତି ? ସେ ଖାଲି କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି । ରାମ
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ କେତେ ଭାବିଲେ । କିଏ ଅଛି ଶୁଣିବ ? କହୁଁ କହୁଁ
ଗୋଟାଏ ରଥ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଦୁଇ ରାବଣ ସୀତାଙ୍କୁ ସେ ରଥରେ
ବସାଇ ଆସି ପିନ୍ଧୁଡ଼ାକେ କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼ିଗଲା । ସୀତା ଖାଲି
ବାଡ଼େଇ କରୁଡ଼ି ହେଉଥାନ୍ତି ।

ଦୁଇ ଭାଇ ଫେରି ଆସି ଦେଖନ୍ତି ତ ସୀତା ନାହିଁ ।
ସେମାନେ ପରେ ସବୁ ଜାଣିଲେ । ଲଙ୍କାକୁ ଯାଇ ରାବଣକୁ ମାରି
ସୀତାଙ୍କୁ ଆଣିଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । (କ) ସୀତା କଣ କରୁଥିଲେ ରାବଣ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ପାରି ନ
ଆନ୍ତା ?

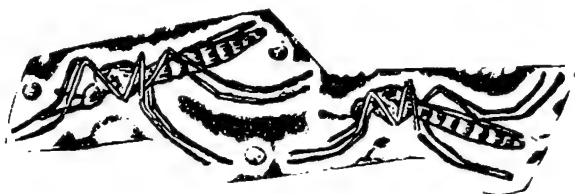
(ଖ) ସୀତା ରାବଣର ରାଣୀ ହେବାକୁ ମଙ୍ଗିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

୨ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ —

ଶୈବି କଲେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ । ଗୁରୁବାରରେ ଦରେ ଦରେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପୂଜା ହୁଏ ।

ମଶା ଓ ମାଛି

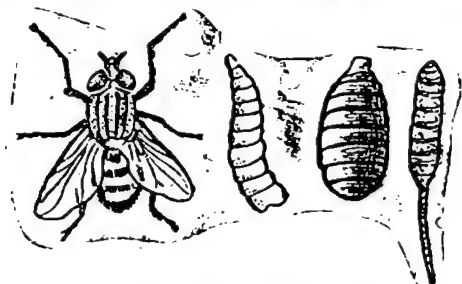
ଦିନେ ଗୋଟିଏ ମଶା ଓ ଗୋଟିଏ ମାଛି କଲି କଳିଆ ଲାଗିଲେ । ମଶା କହିଲା, “ମୁଁ ବଡ଼” । ମାଛି କହିଲା, “ମୁଁ ବଡ଼” । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସେ କହିଲେ ‘ଆଜ୍ଞା, କାହାର କଣ କରାମତି ମୋତେ କହିଲା ?’

ମଶା ଗୁଣୁଗୁଣୁ ହୋଇ କହିଲା, “ଶୁଣୁ, ଥରେ ମୁଁ ଜଣକ ଘରପାଖ ଅଳିଆଗଦାରେ ଥିଲି । ଯେମିତି ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଛି, ମୁଁ ମୋ ସାଙ୍ଗ ଭଲମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲି । ରାତିରେ ଘରର ଲୋକମାନେ ଖାଇପିଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇଲେ । ସେମାନେ ମଶାର ଟାଙ୍ଗି ନ ଥିଲେ । ଆମେ ମନ-ଇଚ୍ଛା ସେମାନଙ୍କୁ ରକ୍ତସାକ କାମୁଡ଼ିଲୁଁ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ଘରର ଲୋକେ ମ୍ୟାଲେରିଆ ଜ୍ୱରରେ ପଡ଼ିଲେ । ଗୋଟିଏ ପିଲା ଜ୍ୱର ହେତୁ ହେତୁ ଶେଷରେ ମଲା । ଏ ଦିନା ଗୋଟିଏ ଘରର କଥା ଶୁଣିଲି । ଏହିପରି କେତେ କୁଆଡ଼େ ମରୁଛନ୍ତି । ଜାଣିଲ ଏବେ ମୋ କରାମତି । ମାଛି ଭଲ କଣ କରାପାରେ କହୁ ତ ?”

ମଶା ପାଟିରୁ କଥା ନ ସରୁଣୁ ମାଛି ଉଠିପଡ଼ି ଭାଁ ଭାଁ ହୋଇ କହି ବସିଲା, “ଶୁଣ ବାବୁ, ମୋର ତ ଭଲ, ମନ୍ଦ,

ଅଳିଆ, ସଫା କିଛି ବିଚାର ନାହିଁ । ମଇଲା ଉପରେ ବସିବ । ଦୁଧ, ଦିଅ, ମାଛ, ମାଂସ, ଗୁଡ, କବଳୀ, ଆମ୍ବ, ପଣସ ପ୍ରଭୃତି ଭଲ ଜନିଷ ପାଇଲେ ବି ଟିକିଏ ସୁଦ୍ଧା ଦେବ । ଥରେ ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ହଇଜା ଲାଗିଥାଏ । ସେହି ଗାଁକୁ ଲାଗି ଆଉ ଗୋଟିଏ

ଗାଁରେ ଜଣେ ବଡ଼ ଲୋକ ଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପୁରାଣ ବେଷେଇ-ବାସ କରି ସବୁ ଅଯୋଜା ପକାଇ ଦେଇଯାଏ । ମୋର ତ ବେଶ୍ ମଜା । ମୁଁ ଖାଇବା ଜନିଷ ଉପରେ ବସି ନିଜେ ତ ବାସନା ସୁଦ୍ଧିଲି, ସେଥିରେ ହଇଜା ଉତ୍ପସବୁ ଗୁଡ଼ ଦେଇ ଆସିଲି । ଦରଲେକେ ବା ଏତେ କଥା କିପରି ଜାଣିବେ ? ସେମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଖାଇଲେ । ହେଲ ପେଟ ଖରାପ । ଧରିଲ ହଇଜା । ବଡ଼ ଚକିତ୍ସା ପରେ ସେମାନେ ଭଲ ହୋଇ ଗଲେ । ମୋ କରମତ କଥା କଣ ଶୁଣିବ ? ମୋ ଯୋଗୁଁ ପର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଗାଁ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । କହିଲ ଭଲ, କିଏ ବଡ଼ ? ମଶା ନା ମୁଁ ?”

ଡାକ୍ତର ବାବୁ ସବୁ ଶୁଣି କହିଲେ, “ତୁମେ ଦୁହେଁ ଖରାପ । କେହି ଭଲ ନୁହଁ । ଗାଁ ଗହଳରେ ମୁଖ ଲୋକମାନେ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମେ ଦୁହେଁ ସେଠାରେ ବେଶ୍ ଆଡ଼ା ଜମାଇ

ପାରୁଛ । ମଶାରି ଟାଙ୍ଗି ଶୋଇଲେ ମଶା ଆଦୌ କାମୁଡ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଦ୍ୟ ଜନସ୍ଥ ସବୁବେଳେ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖି ତଟକା ଖାଇଲେ ମାଛ ବସି ପାରିବ ନାହିଁ । ଘରଦ୍ୱାର ସଫା ସୁତୁର ରହିଲେ ତୁମେ ଦୁହେଁ କୁଆଡ଼େ ଛୁଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବ ।”

ମଶା ଓ ମାଛ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରି ପଳାଇଗଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମଶା, ଜଣେ ମାଛ ଓ ଆଉ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ହୋଇ ନିଜ ନିଜ କଥା କହିଯାଅ ।
- ୨ । ପଢ଼ଃଓ ଲେଖ :—ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ତଟକା ଖାଇବା ଉଚିତ । ଘରଦ୍ୱାର ସଫାସୁତୁର ରଖ । ଡାକ୍ତରମାନେ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରନ୍ତି ।   ‘ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ଦିଅ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଶିଷ୍ୟକ—ଏ କାହାର ଛବି କହିଲ ?

ଛାତ୍ର—ଏ ପରି ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଜୀ ଛବି ।

ଶି—ଆଜ୍ଞା, ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଲୋକେ କାହିଁକି ଦେବତା ପରି ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି ?

ଛା—ସେ ଆମ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିଛନ୍ତି । ଆଗରୁ ଇଂରେଜ-ମାନେ ଆମ ଦେଶରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧି ଆମ ଦେଶକୁ ସେମାନଙ୍କ ହାତରୁ ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆଜିକାଲି ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଦେବତା ପରି ପୂଜା କରନ୍ତି ।

ଶି—ହଁ, ଠିକ୍ କଥା । ଆଜ୍ଞା, ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ କିଛି ଜାଣ ?
 ଶ୍ରୀ—ନା, ଆଜ୍ଞା, ଅନୁରାଦ୍ଧ କରି ଆମକୁ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ଶି—ହଉ, ତେବେ ଶୁଣ । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଗୁଜରାଟରେ ।
 ତାଙ୍କର ପିଲାକାଳରେ ନା ଥିଲା ମୋହନ । ଗାନ୍ଧୀ ପିଲା-
 ଦିନରୁ ମିଥ୍ୟା ଓ ଅନ୍ୟାୟକୁ ବଡ଼ ଦୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲେ । ସେ
 ଏଠିକା ପାଠ ପଢ଼ି ସାରି ବିଲ୍ଲତ ଗଲେ । ସେଠାରୁ ଓକଲ୍‌ଜି
 ପାରି କରି ଭାରତକୁ ଫେରିଲେ । ସେ ଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ,
 ଆମ ଦେଶ ପରାଧୀନ । ତାକୁ ଇଂରେଜମାନେ ଅଧିକାର
 କରି ବସିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ କପରି ଚଢ଼ିବେ,
 ଗାନ୍ଧୀ ଦିନରାତି ଶାନ୍ତିବାଦେ ଲାଗିଲେ । ସେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ
 ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ,
 “ତୁମେ ଆମ ଦେଶ ଗୁଡ଼ି ବୁଲିଯାଅ । ଆମ ଦେଶ ଆମେ
 ଶାସନ କରିବୁ ।”

ଶ୍ରୀ—ଆଜ୍ଞା, ଆମ ଦେଶରେ ଏତେ ଲୋକ, ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ତ
 ଆମେ ଅକ୍ଳେଶରେ ଗୋରା ସାହେବମାନଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧ କରି
 ଦଉଡ଼ାଇ ଦେଇଥାନ୍ତୁ ।

ଶି—ତା ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଅହିଂସା । ଯୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥ
 ହିଂସା ବା ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ଶାନ୍ତିରେ ସବୁ କାମ କରିବା ।
 ଏଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ମହାତ୍ମା କହୁଥିଲେ । ସେ
 ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ସହିତ ଆପୋସରେ ସବୁ ମିଳାମିଶା
 କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ—ଇଂରେଜମାନେ କଣ ସେଥିରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ ?

ଶି—ନା, ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ କେତେ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । କେତେ-
 ଥର ଜେଲ୍ ଯାଇଛନ୍ତି । ଛେକ ଉପାସରେ ପଡ଼ି ନାନା

କଷ୍ଟ ପାଇଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଫଳ ହେଲା ।
 ଆଜି ଆମେ ସେହି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ସ୍ବାଧୀନ । ନିଜେ
 ସୂତା କାଟି ଲୁଗା ବୁଣିବାପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବସବସ
 ଉପଦେଶ ଦେଉଥିଲେ । ସେ ସାନ ଓ ବଡ଼, ଛୁଆଁ ଓ
 ଅଛୁଆଁ, ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଦେଖୁଥିଲେ ।
 ଗାନ୍ଧି ଆମ ଜାତିର ପିତା ସଦୃଶ । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ
 ବାପୁଜୀ ବୋଲି କହନ୍ତି । ବାପୁଜୀ ଆଜି ନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ
 ତାଙ୍କ ନାଁ କାଳକାଳକୁ ରହିଥିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଅନ୍ଧାସା କଣ ? ଗାନ୍ଧି ଆମ ଦେଶପାଇଁ କଣ କରୁଛନ୍ତି ?
 ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ନାଁ କଣ ?
- ୨ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ :—ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଅତି ଉତ୍ତମ । ସେହି
 ପତ୍ନୀ ମାନ ଚଳିଲେ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଅକ୍ଳେଶରେ ହୋଇ
 ପାରିବ । ସମସ୍ତେ ଏକସ୍ବରରେ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତର ଜୟଗାନ
 କର ।

ମୁଁ କିଏ କହୁ

ଆଖିରେ ତ ମୋତେ ଦେଖିନାହିଁ କେହି
 ନ ଜାଣଇ ରୂପ ମୋର,
 ମୋ ବିନା ଦଣ୍ଡିକେ ଦୁନିଆଟା ପର
 ହୋଇଯିବ ହରବର ।

କେବେ ମୁଁ ଧୀର   କେବେ ମୁଁ ଶର
 କେବେ ଅବା ଉପୁଜର,
 ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମୂରତି   ଧରି କେବେ ପୁଣି
 ଭାଙ୍ଗେ କେତେ ଦରଦ୍ୱାର ।
 କାକର, କୁହୁଡ଼ି   ମେଘ ଅବା ଝଡ଼ି
 ସକଳ ମୋହର କାମ,
 ଭୂମର ନିଶ୍ୱାସେ   ବୁଲୁଛି ଯେ ସଦା
 ମୋ ଠାରୁ ସେ ଦୂଢ଼େ ଆନ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛୁଇଁ   ପଳାଇ ଯାଏ ମୁଁ
 ନ ପାରେ ମୋତେ କେ ଧରି,
 ମୋ ନାମ କହ କେ   ବାଳକ ବାଳିକା
 ଦଣ୍ଡେ ମନ ସ୍ଥିର କରି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଏ ପଦ୍ୟରେ କିଏ କାହା କଥା କହୁଛି ?
- ୨ । (କ) ମୋ ଦେହରେ ତନୋଟି ରଙ୍ଗ ଅଛି । ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର । ମୋତେ ଦେଶର ଧନା ଶେବ, ରଜା ପ୍ରଜା ସମସ୍ତେ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି । ମୋ ତଳେ ସାନ ବଡ଼ କି ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ କିଛି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ମୁଁ କିଏ କହିଲ ?
- (ଖ) ମୁଁ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଉଏଁ ଓ ପଶ୍ଚିମଦିଗରେ ଅସ୍ତ ଯାଏ । ମୋ ବିନା ପୃଥିବୀରେ ପଶୁପକ୍ଷୀ, କୀଟ ପତଙ୍ଗ ଓ ବୃକ୍ଷଲତା କେହି ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନ ଥିଲେ ଦୁନିଆଟା ଖରାବ । ମୁଁ କିଏ କହିଲ ?
-

ଅଗ୍ନି ଦେବତା

ଆଜି ସିନା ତୁମେ ଏତେ ସହର ବଜାର, କୋଠା ବାଡ଼ି
ଓ ଘରଦ୍ୱାର ଦେଖନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବହୁ ପୂର୍ବକାଳରେ ଏ ସବୁ କିଛି
ନ ଥିଲା । ଚାରିଆଡ଼େ ଖାଲି ବଣ ଓ ଜଙ୍ଗଲ । ମନୁଷ୍ୟମାନେ
ବାଘ ଭାଲୁ ପରି ବଣରେ ଚଳୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଲୁଗା ପଟା ପିନ୍ଧି
ଜାଣି ନ ଥିଲେ, ଗଛର ବଲୁଲ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ବନ୍ୟଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ
ପରି କଞ୍ଚା ଫଳମୂଳ ଓ ମାଂସ ଖାଉଥିଲେ ।

ମଣିଷ ତ ସାରା ବୁଝିଆ । ବାଘ ଭାଲୁଙ୍କ ମୁହଁରୁ କପଟତ୍ୱେ
ବଞ୍ଚିବ ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ପାସ୍ତଲା । ଦୁଇଖଣ୍ଡ କାଠକୁ
ଘଷି ସେଥିରୁ ସେ ନିଆଁ ବାହାର କଲା । ନିଆଁକୁ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଙ୍କର
ଭୟ ଡର । ସେମାନେ ନିଆଁ ଦେଖି ମଣିଷଠାରୁ ଦୂରରେ
ରହଲେ । ଫଳେ ଏହି ନିଆଁ ସାହାଯ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ, ଜନିଷ
ସବୁ ଶିଖିଲା ।

ସେ କାଳ ଆଉ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ ଆଜି ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ସେ ରେଳ, ମଟର, ଉଡ଼ାଜାହାଜ, ବୁଡ଼ାଜାହାଜ; ସିନେମା, ବିଜୁଳିବଳ୍ଲୀ ପଦ୍ମକ କେତେ କେତେ ନୂଆ ଜନିତ ବାହାର କଲଣି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ନିଆଁ । ଥରେ ନିଆଁ ବାହାରିଲେ ସେ ଶୁଖିଲା ପତର ଓ କାଠ ଦେଇ ତାକୁ ବହୁତ ଦିନ ଜଳାଇ ରଖୁଥିଲା । ଆଜିକାଲି ସେ ଅସୁବିଧା ଆଉ ନାହିଁ । ତନୁ ଚୁରି ପଇସାର ଦିଆଣିଲଟିଏ ଆଣି ରଖିଲେ ଯେତେବେଳେ ଚାହିଁବ ସେତେବେଳେ ନିଆଁ ବାହାର କରି ପାରିବ ।

ନିଆଁ ଆମର ବଡ଼ ଦରକାରୀ ଜନିତ । ତେଣୁ ନିଆଁକୁ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ବୋଲି ସମସ୍ତେ ମାନନ୍ତି ଓ ପୂଜା କରନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରଥମେ କଣ ସୃଷ୍ଟି କଲା ? ଆଜିକାଲି ମଣିଷ ଆଉ କି କି ଜନିତ ବାହାର କଲଣି ? ନିଆଁକୁ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ବୋଲି କାହିଁକି କହନ୍ତି ?
- ୨ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ :—ଗୁଳୁ, ଶୁକ୍ଳ, ମକନ୍ତୁ, ଅମ, ଗନ୍ଧୁ, ଗୋଷ୍ଠ, ଓଷ୍ଠ ।

ମଧୁ ବାଉଁଶର

ସତ୍ୟଭ୍ରମାସୁର କଟକ ଜିଲର ଗୋଟିଏ ଗାଁ । ମଧୁ ପିଲାଦିନେ ସେହି ଗାଁ ଝୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ୁଥାଏ ।

ଦିନକର ଘଟଣା । ବର୍ଷା ଦିନ ହୋଇଥାଏ । ସେ ଝୁଲକୁ ଆସୁ ଆସୁ ଗୋଟିଏ ଖାଲରେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାହାର ଲୁଗା-ପଟା ଓ ବହିପତ୍ର ଓଦା ହୋଇଗଲା । ସେ ଝୁଲକୁ ଆସି ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ କହିଲା, “ମହାଶୟ, ମୁଁ ଆସୁ ଆସୁ ଗୋଟିଏ ଖାଲରେ ପଡ଼ି ଓଦା ହୋଇଗଲା । ଆଜି ମୁଁ ପଡ଼ିଲି, କାଲି ହୁଏ ତ ଆଉ କିଏ ପଡ଼ି ପାରେ । ସେଠାରେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତା, ଆମର ଯିବା ଆସିବାରେ ବଡ଼ ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ।”

ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ, “ହଁ ତାହା ଠିକ୍ କଥା । ମୁଁ ଏ ବସଷ୍ଟରେ କେତେ ଥର ସମ୍ପାଦକ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ କହିଲଣି । କିନ୍ତୁ ମୋ କଥା ଶୁଣୁଛି କିଏ ? ସମସ୍ତେ ମିଳି ମିଶି ଯିବା ଏ କାମ କଲେ ହେବ ।”

ମଧୁ ଏ କଥା ଶୁଣି ଆଉ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ମନ କଥା ମନରେ ଥାଏ । ପୂଜାଛୁଟିରେ ପନ୍ଦର ଦିନ ଝୁଲ ବନ୍ଦ ରହିଲା । ସେହି ସମୟରେ ମଧୁ ଗାଁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏ ବନ୍ଦଟି ବାନ୍ଧିବା କଥା କହିଲା । ତା କଥାରେ ପିଲାଏ ଅଶ୍ରୁଭରି ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ସମସ୍ତେ ନିଜ ହାତରେ ମାଟି ଖୋଳି ସେହି ଖାଲରେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ ପକାଇ ଦେଲେ ।

ଛୁଟି ପରେ ଶିକ୍ଷକ ଘରୁ ଫେରି ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ମସ୍ତ ବଡ଼ ବନ୍ଦ ହୋଇଛି । ପଚାରି ବୁଝିଲେ ଯେ, ମଧୁ ତା ସାଙ୍ଗ ପିଲାଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ସେ କାମ କରିଛି ।

ଏହା ଶୁଣି ଶିକ୍ଷକ ଅତି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ମଧୁକୁ କହିଲେ,

“ବାପ, ତୁ ଦିନେ ଖୁବ୍
ବଡ଼ ଲୋକ ହେବୁ ।
ଶିଶୁର ତୋତେ ଆୟୁଷ
ଦିଅନ୍ତୁ । ତୁ ଆଜି ପାଞ୍ଚ
ଜଣକୁ ନେଇ ଯେଉଁ
କାମଟିଏ କରି ପାରିବୁ
ସେଥିପାଇଁ ତୋତେ ଧନ୍ୟ-
ବାଦ । ତୋର ଏହି
ଭାବ ପବୁଦିନେ ରହି-
ଥାଉ ।”

ମଧୁ ସତକୁ ସତ ବଡ଼ ହୋଇ ବହୁତ ପାଠ ପଢ଼ିଲା ।
ବିଲତ ଗଲା । ଶେଷକୁ ସେ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବାରିଷ୍ଟର ହେଲା ।
ଦେଶ ପାଇଁ, ବି ଅନେକ ଭଲ କାମ କଲା । ଏଇ ମଧୁ ଦିନେ
ଦେଶ ବିଦେଶରେ ମଧୁବାବୁ ନାମରେ ପରିଚିତ ହୋଇଥିଲା ।
ଆଜିକା ଅଠର ବର୍ଷ ହେବ ମଧୁ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଦଢ଼ିଲାଣି ।
ତଥାପି ଦେଶରେ ସମସ୍ତେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ
କରନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

୧ । ମଧୁକୁ ଶିକ୍ଷକ କାହିଁକି ପ୍ରଶଂସା କଲେ ? ମଧୁବାବୁଙ୍କୁ କାହିଁକି
ଲୋକେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେ ରଖିଛନ୍ତି ?

- ୨ । ପଢ଼ ଓ ଲେଖ :—କୌଣସି କାମ ଏକୃଷ୍ଟିଆ କରିବା କଷ୍ଟକର ପାଞ୍ଚ ସାତ ଜଣ ଏକାଠି ମିଶିଲେ ତାହା ଅଳ୍ପେଶରେ ହୋଇପାରେ । ମଧୁକାବୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ କାମ କରିପାରିଥିଲେ । ତୁମ୍ଭେମାନେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ମିଳିମିଶି ଦେଶର ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବ ।

ଧନ୍ୟ ସେହି କାରିଗର

କିଏ ଗଢ଼ିଲା ଏ ନେଲିଆ ଆକାଶ

ପାହାଡ଼ ଦରିଆ ନଦ ?

କିଏ ଗଢ଼ିଲା ମୋ ଟିକ ଦେହ ଗୋଟି

ସବୁଜ ସୁନ୍ଦର ଭୂମି ?

ପରଜାପତିଙ୍କ ରଙ୍ଗିତଙ୍ଗ କଲୁ

କାଉଁ କିଏ କଲୁ କଳା ?

ହଳଦିବସନ୍ତ ଦଳଦିଆ ଡେଣା

କୋଇଲିର ସବୁ ଗଳା ?

ପତରେ ଦେଲୁ କେ ସବୁଜ ବରଣ

ପତ୍ରଆରେ ଦୁବ ଘାସ ?

ଫୁଲରେ କେ ଦେଲୁ ମହକ ଛୁଟାଇ

ଶିଶୁ ମୁଖେ ଦେଲୁ ହାସ ?

ଦିନ ପରେ ରାତି ରାତି ପରେ ଦିନ

ଆସଇ କା କଥା ମାନ ?

ବଇଶାଣେ ଝାଞ୍ଜି ମାଘ ମାସେ ଜାଡ଼
 ଶିଶୁବଣେ ଧାରା ପାଣି ?
 ସକାଳେ ସରୁସ ଉଇଁ ଆସେ ତଥା
 ବଡ଼ରେ ସୁନ୍ଦର ଶଶୀ ?
 ସଞ୍ଜବେଳେ ହେଲେ ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ତାରା
 କପାଳି ଉଠନ୍ତି ହସି ?
 ଏଡ଼େ କଉଶଳେ ଗଢ଼ିଲୁ ଯେ ସବୁ
 ଧନ୍ୟ ସେହି କାରିଗର ।
 ଧନ୍ୟ ତାର ବୁଦ୍ଧି ତା ପାଦେ ମୋହର
 କୋଟି କୋଟି ନମସ୍କାର ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । କାରିଗର କାହାକୁ କହନ୍ତି ? ଏ ସଂସାରର କାରିଗର କିଏ ?
- ୨ । ଲେଖକ:—ମେଲେଇଆ ଜୁରରେ ପ୍ରଥମେ କମ୍ କହୁ ।
 ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଲଞ୍ଜ ନାହିଁ । ପରିଷ୍କାର ରହିଲେ କାହିଁ କୁଣ୍ଡିଆ
 ହୁଏ ନାହିଁ । ଶଙ୍କର ଜଣେ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ।

